

BELEIDSPLAN

2024 - 2026

Zorgraad ELZ Schelde en Leie

Samen sterk
in verbinding

Zorgraad ELZ Schelde en Leie

2024
-
2026

Dementiekompas

WELZIJNSGIDS IN
SCHAPELIJK SCHELDE & LEIE

Samen zijn we goud waard!

Signalen of vragen opvangen
en gericht doorverwijzen

Samen
sterk in
verbinding

**EERSTELIJNSZONE
SCHELDE EN LEIE**

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Inhoud

1. INLEIDING	2
2. SAMENVATTING	2
3. MISSIE EN VISIE	4
4. CENTRALE WAARDEN EN PRINCIPES	6
5. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELEN, CONCRETE ACTIES	8
5.1. WERKING VAN DE ZORGRAAD: GOVERNANCE	8
5.1.1. <i>Nota en richtlijnen Slagkrachtige Zorgraden</i>	8
5.1.1.1. De Zorgraad als open organisatienetwerk	8
5.1.1.2. Dynamisch en goed bestuur	9
5.1.1.3. Beleidsmatige evenwicht	9
5.1.2. <i>Van data ... tot beleidsplan</i>	11
5.1.2.1. Datagedreven werken	11
5.1.2.2. Omgevingsanalyse	11
5.1.2.3. Overleg met het netwerk	11
5.1.2.4. Afstemming organisatie en aanbod zorg en ondersteuning op zorg- en ondersteuningsvragen	13
5.1.2.5. Afstemming met de PZON	14
5.1.2.6. Aansluiting Vlaamse beleidsthema's	15
5.1.3. <i>Strategische doelstellingen i.v.m. Governance</i>	17
5.2. WERKING VAN DE ZORGRAAD: INHOUDELIJK	18
5.2.1. <i>De omgevingsanalyse als basis</i>	18
5.2.2. <i>Inhoudelijke Strategische doelstellingen</i>	21

1. Inleiding

De ambitie van Zorgraad Eerstelijnszone Schelde en Leie voor de komende jaren is kort en krachtig: Samen sterk in verbinding. Deze 3 kernwoorden lopen als een rode draad doorheen het beleidsplan en vormen de basis voor onze strategische doelstellingen.

Na de woelige COVID-periode stelt het hervormingstraject met als uitgangspunt ‘**slagkrachtige zorggraden**’ ons voor nieuwe uitdagingen waarbij we niet enkel onszelf als organisatie, maar ook onze opdracht ten aanzien van lokale actoren en personen met een zorg- en ondersteuningsnood kritisch bekijken. Met de omgevingsanalyse als basis en met de betrokkenheid van het netwerk legt ELZ Schelde en Leie hierbij de komende jaren de focus op haar eigen kernopdrachten, op de netwerken en het centraal stellen van de persoon met zorg- en ondersteuningsnood (PZON).

We zijn ervan overtuigd dat door SAMEN in te zetten op VERBINDING op elk niveau en op elke lijn we als organisatie en in onze werking STERKER staan voor zorg én welzijn.

SAMEN: Zorgraad ELZ Schelde en Leie zet in op een efficiënte en effectieve samenwerking die start met een goed georganiseerd bestuursorgaan. We verbreden ons netwerk en stemmen plannen, afspraken en projecten op elkaar af. We werken doelgericht samen over de lijnen heen. De persoon met de hoogste zorg- en welzijnsnood staat hierin centraal.

STERK: We zetten in op kennismaking- en deling tussen gebruikers en aanbieders in zorg en welzijn op de eerste lijn en tweede lijn. We sterken elkaar in expertise-uitwisseling en het optimaal afstemmen van kwaliteitsvolle zorg- en ondersteuning aan de PZON.

VERBINDING: Enerzijds stimuleert en faciliteert ELZ Schelde en Leie de connectie met wie ons allen verbindt: de persoon met de hoogste zorg- en welzijnsnood. We doen dit vanuit een integrale en doelgerichte aanpak: geïntegreerd, maatschappelijk verantwoord en met wederzijds respect en vertrouwen. Anderzijds leggen en versterken we de verbinding met elkaar, het lokaal sociaal beleid en de Vlaamse beleidsthema's en gezondheids- en welzijnsdoelstellingen.

2. Samenvatting

Het beleidsplan 2024-2026 is het resultaat van een **traject** dat we **samen en in overleg met het netwerk en stakeholders** hebben doorlopen.

Ons traject is in 2022 gestart met de **omgevingsanalyse**, het welzijnsforum en de nota “Slagkrachtige zorggraden”. De omgevingsanalyse geeft ons belangrijke inzichten over de lokale noden, behoeften, specifieke doelgroepen en het aanbod binnen zorg en welzijn. Het is tegelijkertijd ook ons instrument om een betere afstemming binnen zorg en welzijn te stimuleren en op te volgen.

We lieten ons voor dit beleidsplan inspireren door de ervaringen en voorstellen verkregen uit **overleggen met denkers en doeners** uit ons netwerk. De belangrijkste doelgroepen/issues uit de omgevingsanalyse werden grotendeels bevestigd in deze overleggen: o.a. oudere inwoners en omkadering (o.a. mantelzorgers), jongeren en mentaal welzijn, ... We blijven dan ook verder inzetten op de huidige (lopende) projecten in Zorgraad ELZ Schelde en Leie die zich voornamelijk richten naar de doelgroep van ouderen in de thuissetting, maar verliezen de andere doelgroepen niet uit het oog.

Omkadering en ondersteuning van mantelzorgers en buurthulp zijn -met de toenemende druk op eerste lijn -enkele prioritaire thema's waar we in dit beleidsplan mee aan de slag willen gaan.

De verworven inzichten uit de omgevingsanalyse vormden ons eerste vertrekpunt in een strategisch denkmoment in het voorjaar 2023 waarin onze missie, visie en doelgroep onder de loep werden genomen. Een forum van strategische denkers in zorg en welzijn uit onze eerstelijnszone werkte hier vervolgens verder op door met het bepalen van onze beleidskeuzes en de ontwikkeling van acties.

De voorgelegde beleidsdoelstellingen en concrete acties zijn aldus de **uitkomst** van wat we de komende jaren samen willen realiseren met en voor de **persoon met de hoogste zorg- en welzijnsnood**.

We **wijken niet af van onze missie** maar **verfijnen onze visie** ten voordele van onze doelgroep. We houden vast aan **onze waarden en principes** vervat in het klavertje vier: Empathisch vertrouwen (1), wederzijds respect voor mekaar (2), onze vrijheid in wilskeuze en professionele autonomie (3) en tevens maatschappelijk verantwoorde oplossingen bieden op financieel en deskundig vlak (4). Op deze wijze zal onze zorgraad (bij)sturen waar nodig en eerder als "kompas en GPS" fungeren naar alle betrokken zorg- en welzijnsactoren en niet als controleorgaan.

Om onze **visie** uit te werken richten we ons strategisch enerzijds op een **efficiënte en effectieve werking** van onze Zorgraad volgens de principes van **goed bestuur**. Een goede interne organisatie is immers het fundament om als Zorgraad onze rol als overlegplatform, ondersteuner, netwerker en facilitator nog beter te kunnen opnemen. Hiertoe hoort de **actualisatie van interne procedures en afspraken**, maar ook de verbreding en verruiming van de **Zorgraad als open organisatienetwerk** naar de welzijnssector met de integratie van een vertegenwoordiging namens het **VAPH** en het Agentschap **Opgroeien**. Op termijn hoort hierbij ook een betere afstemming met het lokaal sociaal beleid van de betrokken lokale besturen. Anderzijds richten we ons strategisch op **projecten die focussen op verbinding** tussen de nuldelijn, eerste en tweede lijn met de grootst mogelijke verantwoordelijkheid en inspraak van de personen met de hoogste zorg- en welzijnsnood en zijn omgeving.

We leggen het accent op **detectie en definiëring én een vraag – en doelgerichte aanpak** ten aanzien van de **gekende en ongekende personen met de hoogste gekende en ongekende zorg- en/of welzijnsnood**. We willen dit bereiken door onder meer in te zetten op **buurtambassadeurs & buurtsignalisatie**. We onderzoeken de mogelijkheid van een **inspraakmodel voor de PZON**, nuldelijn en burgers. Daarnaast blijven we streven naar een **versterking en optimalisatie van de verbinding en kennis tussen de eerste en de tweede lijn**.

Als Zorgraad ondervinden we dat duidelijke en gerichte **communicatie** en informatie over alle lijnen heen (nulde, eerste en tweede lijn) aan de basis liggen van een sterk, effectief en efficiënt netwerk.

Het is dan ook opportuun om als open organisatienetwerk de vinger aan de pols te houden, signalen op te vangen om vlot te kunnen inspelen op veranderingen in de samenleving, in de populatie en de welzijns- en zorgsector. Dit **beleidsplan** is dan ook een **leidraad** en een **dynamisch werkdocument** waar we de komende jaren mee aan de slag gaan.

3. Missie en visie

Een beleidsplan krijgt richting door een missie en wordt gedragen door een visie. Wanneer we een nieuw beleid willen uitschrijven, is het bijgevolg noodzakelijk om ook de huidige missie en visie in vraag te stellen.

In mei 2023 organiseerde de Zorgraad ELZ Schelde en Leie een strategisch denkmoment met stakeholders uit de welzijns- en zorgsector. De omgevingsanalyse was ons vertrekpunt om kritisch na te denken over onze missie en visie, waarden & principes en doelgroep.

MISSIE (Waar staan we voor?)

De strategische denktank **bestendigt de lange termijn missie** om personen met een hoge zorg en ondersteuningsnood extra te ondersteunen en dit op een “begrijpbare” (persoonsgericht), “bereikbare en betaalbare” (toegankelijke) en “betrouwbare brede” wijze (geïntegreerd). Dit inzicht werd later verder bevestigd in de Algemene vergadering (juni 2023), tijdens het Forum ter bepaling van de doelstellingen 2024-2026 (september 2023) en tenslotte bekrachtigd tijdens de Zorgraad (september 2023).

MISSIE

Waar staan we voor?

De ELZ Schelde-Leie coördineert en stimuleert **toegankelijke, geïntegreerde en persoonsgerichte zorg** zonder onderscheid alsook initiatieven die leiden tot **een hoger welzijn en een betere gezondheid** voor personen met een zorg- en ondersteuningsvraag en zijn omgeving.”

VISIE (Waar gaan we voor?)

De **visie** daarentegen werd **gefinetuned** om nog meer tegemoet te komen aan de personen met een zorg- en ondersteuningsnood.

We gingen aan de slag met volgende vragen:

- *Wat zijn kwetsbare doelgroepen in ELZ SL?*
- *Werd de visie voldoende uitgedragen bij de realisaties van Zorgraad ELZ SL?*
- *Zijn er aanpassingen van deze visie of sterkere accenten wenselijk in het nieuwe beleidsplan 2024-2026?*

We botsten op de vaststelling dat het **nog onduidelijk** is **wie de (meest) kwetsbaren zijn**: wat is onze definitie van ‘kwetsbaar’ en wie zijn dit? We stappen af van het denken in leeftijdscategorieën (de senior, de jongere, de volwassene). Het **identificeren, detecteren en bereiken van deze doelgroep** blijkt één van de grote **uitdagingen** voor deze beleidsperiode.

VISIE (2019-2023)

Waar gaan we voor?

1. ELZ SL gaat voor een **vraag en doelgerichte** aanpak
2. **Overleg** tussen en met alle betrokken eerstelijnspartners in een samenwerkend netwerk (integratie-aanpak)
3. De grootst mogelijke verantwoordelijkheid en **inspraak voor de betrokken personen en zijn omgeving**
4. Verstrekken van alle mogelijke **nuttige informatie**

VISIE (2024-2026)

Waar gaan we voor?

1. ELZ SL gaat voor een **vraag en doelgerichte** aanpak **van personen met hoogste (on)gekende zorg- en/of welzijnsnood**
2. **Overleg** tussen en met alle betrokken eerstelijnspartners in een samenwerkend netwerk (integratieaanpak)
3. De grootst mogelijke verantwoordelijkheid en **inspraak voor de betrokken personen en zijn omgeving**
4. Verstrekken van alle mogelijke **nuttige informatie**

1. ELZ SL gaat voor een vraag en doelgerichte aanpak van personen met hoogste (on)gekende zorg- en/of welzijnsnood

ELZ SL gaat uit van de noden en de behoeften op zorg- en welzijnsvlak en van de normen en waarden van de betrokken persoon in plaats van een aanbodgestuurde aanpak. We hebben oog voor de evoluerende zorg- en welzijnsvragen en willen deze zowel kwantitatief, kwalitatief en innovatief invullen met oog voor de grootst mogelijke efficiëntie en dit in het bijzonder voor de meest kwetsbare doelgroepen.

We stelden ons de vraag wie tot de nulde lijn behoort en wie de meest kwetsbare doelgroepen in ELZ Schelde en Leie zijn. Al snel bleek er consensus om onze **doelgroepen niet in termen van leeftijd maar op basis van kwetsbaarheid** te bekijken: 'personen met de hoogste zorg- en/of welzijnsnood'. Dit zijn bijvoorbeeld personen met een psychische nood, met een ontbrekend netwerk, financieel kwetsbaren,... Maar het kunnen ook personen zijn waarvan de zorg- of welzijnsnood nog niet gekend is. Ook daarnaar moeten we op zoek. Verder in dit beleidsplan bedoelen we met de PZON in onze eerstelijnszone 'de persoon met de hoogste (on)gekende zorg- en/of welzijnsnood'.

2. Overleg tussen en met alle welzijns- en zorgpartners in een samenwerkend netwerk

ELZ SL kiest steevast voor een intense samenwerking en overleg tussen en met alle welzijns- en zorgpartners (zorgverstrekkers, hulpverleners, dienstverleners, mantelzorgers,...) en bewaakt de principes van **interdisciplinaire samenwerking**. De ELZ zet zich ook in voor **professionele gegevensdeling en verhoging van de competentie en zelfzorg** van de eerstelijnspartners. Dit moet

zorgen voor de nodige afstemming van zorg op basis van haalbare doelstellingen. Daarnaast wil ELZ SL zich inzetten voor een **grotere samenwerking tussen de eerste en de tweedelijnszorg**, zonder daarbij ook de **nulde lijn** te vergeten. De verhoging van het welzijn van alle inwoners wordt ruimer gezien dan alleen het nastreven van een betere gezondheid of de promotie van preventie, maar wordt geïntegreerd in een algemene visie waarin ook andere aspecten zoals wonen, werk, onderwijs en sociale ondersteuning hun plaats krijgen.

3. De grootst mogelijke verantwoordelijkheid en inspraak voor de betrokken personen en zijn omgeving

ELZ SL streeft naar de grootst mogelijke verantwoordelijkheid en inspraak **voor de betrokken persoon en zijn mantelzorger(s)**, rekening houdend met diens mogelijkheden om zo een zo groot mogelijke **zelfredzaamheid en zelfzorgvermogen** te bereiken. Daarom wordt werk gemaakt van een nauw overleg met de PZON en hun informele zorgaanbieders.

Momenteel ligt de focus voornamelijk op de eerste lijn. Een betere **definitie, ondersteuning en versterking van de nulde lijn** dringt zich op om ook met hen aan de slag te gaan. Op deze manier kunnen we **vanuit de nulde lijn de eerste lijn ondersteunen**. We geven dus extra aandacht voor de grootste mogelijke verantwoordelijkheid en inspraak voor de betrokken personen en zijn omgeving (PZON). Hieruit volgt automatisch **de vraag wie tot nulde lijn behoort**: mantelzorgers, familie en/of burens, vrijwilligers, zelfmoordlijn, BOV-coach, buurtambassadeurs, leerkrachten, begeleiders,.. ?

4. Verstrekken van alle mogelijke nuttige informatie

ELZ SL verstrekt op vraag verstaanbare, correcte, betrouwbare en up-to-date **informatie voor iedere betrokken persoon in de nulde, eerste en tweede lijn**. Op die manier helpen we mee de drempels van de aangeboden zorg- en welzijnsinitiatieven te verlagen en versterken we de verbinding en samenwerking in ons netwerk. Anderzijds hebben we met de Zorgraad ook een **signaalfunctie** om knelpunten, noden en aanbevelingen te richten naar de hogere overheden.

4. Centrale waarden en principes

We houden onze missie sterk, maar leggen een duidelijker accent in onze visie op de persoon met de hoogste gekende en ongekende zorg- en/of welzijnsnood.

Deze visie wordt verder uitgedragen **met respect voor en behoud van de centrale basiswaarden**, het klavertje 4: **empathisch** vertrouwen (1), **wederzijds respect** voor mekaar (2), onze **vrijheid in wilskeuze** en **professionele autonomie** (3) en tevens **maatschappelijk verantwoorde oplossingen** bieden op financieel en deskundig vlak (4). Op deze wijze zal Zorgraad ELZ SL (bij)sturen waar nodig en eerder als “kompas en GPS” fungeren naar alle betrokken zorg- en welzijnsactoren, niet als controle orgaan.

Vrijheid

ELZ SL legt het accent op **autonomie** in handelen tussen de betrokken personen:

- ❖ Personen met een zorg- of welzijnsvraag hebben keuzevrijheid en zelf de regie over de omkadering die ze nodig hebben (zelfbeschikking).
- ❖ De betrokken professionals kunnen de persoon met een zorg- of welzijnsvraag in vrijheid adviseren en doorverwijzen

Respect

- ❖ Zorg- en/of welzijnsvrager en hulpverlener gaan **wederzijds** respectvol met elkaar om. Ook de hulpverleners onderling communiceren respectvol met elkaar.
- ❖ Ieder mens heeft het recht op een respectvolle omgang met zijn persoon in al zijn dimensies.

Vertrouwen

De ELZ SL streeft naar...

- ❖ **Wederkerigheid** in vertrouwen. Een persoon met een zorg- of welzijnsvraag vertrouwt zijn hulpverlener, en de hulpverlener moet de persoon met een zorg- of welzijnsvraag ook kunnen vertrouwen. Dit geldt eveneens voor de hulpverleners onderling.
- ❖ Wie hulp nodig heeft is afhankelijk van andere mensen en vertrouwt op goede bijstand.
- ❖ Realistische en deskundige verwachtingen bij de persoon met een zorgvraag.
- ❖ **Eerlijkheid** in de ondersteuning en **empathische** handeling in het belang van de persoon.

... een wederzijdse opgave!

Maatschappelijk verantwoord

Zorg is zinvol! De ELZ SL wil hierbij dat de omkadering...

- ❖ Doeltreffend verloopt.
- ❖ Zonder onderscheid in personen geboden wordt.
- ❖ Zo efficiënt mogelijk is met schaarse middelen.
- ❖ Het accent legt op betere maar niet op meer zorg.
- ❖ Eindeloze, levensrekkende behandelingen zonder het verhogen van de kwaliteit van het leven vermijdt.

5. Strategische en operationele doelen, concrete acties

5.1. Werking van de zorgraad: Governance

5.1.1. Nota en richtlijnen Slagkrachtige Zorgraden

We schrijven ons beleidsplan 2024-2026 met aandacht voor onze opdracht als zorgraad zoals beschreven in het BVR over de erkenning en subsidiëring van de zorgraden.

Tegelijkertijd nemen we ook in ons plan de kernideeën mee uit de nota ‘**Slagkrachtige zorgraden middels het versterken van de rol van de lokale besturen in de zorgraden, het verhogen van de betrokkenheid van het welzijnsveld en de actualisering van de zorgraden**’.

5.1.1.1. De Zorgraad als open organisatienetwerk

Onze zorgraad is een organisatienetwerk

ELZ Schelde en Leie focust sterker op haar opdracht in faciliteren, coördineren en procesbegeleiding tussen de lokale zorg- en welzijnsactoren in haar eerstelijnszone.

De zorgraad als een open netwerk

Op bestuurlijk niveau vertaalt zich dit in een **reorganisatie van onze Zorgraad (Bestuursorgaan) en de Algemene Vergadering**. Zo kunnen we onze opdrachten waarmaken t.a.v. alle lokale zorg- en welzijnsactoren én de centrale doelgroep, de persoon met de hoogste (on)gekende zorg- en welzijnsnood in onze eerstelijnszone (PZON):

- **Uitbreiding met vertegenwoordiging voorzieningen VAPH en Opgroeien** uit de eerste lijn én integratie in de cluster welzijn: ELZ Schelde en Leie is overtuigd van de meerwaarde van de structurele integratie van het VAPH en Opgroeien in de Zorgraad. Vanuit de cluster welzijn werd reeds eerder aangekaart dat de sector van personen met een beperking nog onderbelicht is én dat naast senioren de doelgroepen kinderen & jongeren en gezinnen ook onze extra aandacht verdienen.
  - o ELZ SL zal **verschillende stappen** ondernemen om de deelname en samenwerking verder te realiseren:
    - Integratie vertegenwoordiging **VAPH** in de Zorgraad – cluster Welzijn – gerealiseerd voor 2024
    - Eerste **kennismaking** met de intersectoraal medewerker(s) **Opgroeien** – gerealiseerd
    - Verdere kennismaking van elkaars **werking en werkveld**
    - Via de ‘Mapping’ duidelijkheid en transparantie krijgen in de vertegenwoordiging en welke accenten nog kunnen gelegd worden
    - Afstemmen principes en waarden, missie en visie ELZ Schelde en Leie, verwachtingen, engagementen
    - Inzet van kennis en expertise in werkgroepen, ...
    - Formaliseren van modaliteiten van samenwerking

- **Optimaliseren** van de 4^e cluster van de **PZON**:
  - o Met aandacht voor een **werkbare samenstelling in lidmaatschap** die een **democratische besluitvoering** niet in de weg staat
  - o Passend binnen de regelgevende bepalingen van de werking van onze vzw-werking

5.1.1.2. Dynamisch en goed bestuur

Onze Zorgraad moet zich gedragen als een **dynamische en goed bestuurd organisatie** om te kunnen inspelen op de veranderlijke maatschappelijke uitdagingen.

Een **werkbare organisatie** van het bestuursorgaan dat divers en pluralistisch is in **samenstelling en vertegenwoordiging** is een grote uitdaging. Elke vertegenwoordiger in onze Zorgraad is immers waardevol: vanuit de verschillende sectoren en doelgroepen die zij representeren dragen zij bij aan het verruimen van de expertise en knowhow in onze organisatie. Deze vertegenwoordiging vertalen we verder naar de Algemene Vergadering, waar we de democratische principes bij de besluitvoering willen behouden en bewaken.

Een belangrijke rol is weggelegd voor het (dagelijks) **bestuur** dat **kansen biedt voor overleg** en tegelijkertijd ook **slagvaardig en krachtig** optreedt om de belangen van het netwerk en de doelgroep te verdedigen en te bewaken.

Ontmoeting, kennismaking, uitwisseling en delen van competenties en knowhow willen we stimuleren en mogelijk maken door betrokken actoren in een breder netwerk samen te brengen:

- welzijnsforum
- zorgforum
- opstart van werkgroep rond detectie en definiëring van onze doelgroep
- structurele of ad hoc thematische / projectmatige werkgroepen
- ...

Er ligt voor ons een uitdaging om dit zo efficiënt en coherent mogelijk te initiëren. Elke stem is belangrijk en moet gehoord worden, maar er zal een sterk bestuur nodig zijn om dit in goede banen te leiden en de essentie te kanaliseren.

5.1.1.3. Beleidsmatige evenwicht

Via structureel overleg en informele gesprekken laten we ons voor de inhoudelijke thema's **inspireren** en zoeken we samen richting in onze kernopdracht t.a.v. het netwerk in zorg en welzijn met de PZON centraal in ons verhaal.

Vlaamse beleidsthema's

We ondersteunen en faciliteren projecten die bijdragen tot de realisatie van de **Vlaamse beleidsprioriteiten en gezondheids- en welzijnsdoelstellingen** in samenwerking met het Lokaal Gezondheidsoverleg Gezond+ vzw. Hierbij vertrekken we vanuit de noden en behoeften in onze eerstelijnszone en gaan we aan de slag met projecten die hier het best bij aansluiten. (zie ook 5.1.2.7)

Lokaal Sociaal Beleid

Tenslotte nemen we de **eerste stappen** in de richting van **afstemming** met de lokale sociale beleidsplannen van de lokale besturen in onze eerstelijnszone.

Een **zorg- en welzijnsbeleid** uitschrijven en realiseren op niveau van een eerstelijnszone is slechts mogelijk en haalbaar als alle neuzen in dezelfde richting staan. Naast de eerstelijnszorg, de zorg- en welzijnssector en de PZON zijn onze **lokale besturen dankbare en waardevolle partners** in dit verhaal:

- Lokale besturen staan het dichtst bij de bevolking om lokale noden en behoeften op te vangen en te signaleren.
- Lokale besturen hebben vaak ook de mogelijkheden, competentie en expertise ter beschikking om plannen en projecten mee regionaal vorm te geven.
- Vice versa is ELZ Schelde en Leie een belangrijke partner voor de lokale besturen om netwerken te helpen uitbouwen en expertisedeling te faciliteren.

Een zaadje is geplant...

De lokale besturen uit Eerstelijnszone Schelde en Leie (Deinze, De Pinte, Nazareth, Sint-Martens-Latem en Zulte) kregen in april 2023 reeds de **gelegenheid tijdens een vergadering van de Zorgraad hun lokaal sociaal beleidsplan 2020-2026 toe te lichten**. ELZ Schelde en Leie ziet zeker **opportunities** in de afstemming en samenwerking met de lokale besturen wat betreft o.a. acties t.a.v specifieke doelgroepen (o.a. armoede), rond geestelijke gezondheidszorg (conventie psychologische hulp) en projecten i.s.m. Logo gezond+.

Wordt vervolgd...

We nemen onze rol als **adviserende ondersteuner van het lokaal sociaal beleid** van de betrokken gemeenten sterker op zodra de voorbereidingen voor de volgende beleidsperiode van de lokale besturen van start gaan en de Vlaamse richtlijnen voor de zorgraden duidelijkheid brengen.

Een **concrete aanpak** in ondersteuning van de lokale sociale beleidsplannen is dus **nog niet helemaal geformuleerd**. Voor een dergelijke uitdaging gaan we niet over één nacht ijs. Goede afspraken over de afstemming en tegemoetkoming zowel inhoudelijk, financieel als naar timing voor de opmaak van de respectievelijke plannen zullen hier zeker deel van zijn:

- We pikken de draad weer op in de organisatie van de **Clustervergaderingen 'Lokale besturen'**. **Dialoog en uitwisseling** zijn fundamenteel om democratische besluitvoering te realiseren en concrete resultaten te boeken.
- We stemmen de **timing** af in voorbereidend onderzoek tussen de lokale besturen en eerstelijnszone (vb. voor opmaak omgevingsanalyse).
- ELZ en lokale besturen reflecteren samen over de benadering en aanpak bij opmaak omgevingsanalyse.
- We zoeken voor onze eerstelijnszone naar gemeenschappelijke doelen die aansluiten bij de verschillende lokale sociale doelen.
- Vanuit de Zorgraad formuleren we sociale beleidsaanbevelingen t.a.v. de lokale besturen (eind 2024-begin 2025).

5.1.2. Van data ... tot beleidsplan

ELZ SL is ervan overtuigd dat er nood is aan **meerdere gegevensbronnen als vertrekpunt en basis om relevante doelstellingen en acties te bepalen en zo te komen tot een gedragen beleidsplan 2024-2026**. Dit helpt ons zowel om de feiten vanuit verschillende perspectieven te benaderen, als om zicht te krijgen op wat prioritair is om samen aan te pakken.

5.1.2.1. Datagedreven werken

ELZ Schelde en Leie ziet zeker de meerwaarde in **datagedreven werken**: het biedt ons objectieve cijfers en gegevens om onze doelen te bepalen en te evalueren op langere termijn. We verwijzen hiervoor graag terug naar de resultaten uit de Omgevingsanalyse (zie 5.2.1).

We zullen nog meer beroep doen op **beschikbare cijfers en gegevens van de vertegenwoordigers** in Zorgraad ELZ Schelde en Leie. Met de uitbreiding naar ook **VAPH, Opgroeien** en sterkere integratie van de **PZON** wordt de **toegang tot relevante informatiebronnen eenvoudiger en bereikbaarder** (vb. gezondheidscijfers bij kinderen en jongeren, cijfers jeugdhulp, VAPH, signalen vanuit de doelgroep). Deze sectoren zullen ons ook helpen om deze **gegevens beter en adequater te interpreteren en toe te passen**.

5.1.2.2. Omgevingsanalyse

De omgevingsanalyse is een eerste stap binnen het **populatiemanagement** en brengt de huidige omgeving en de populatie van ELZ Schelde en Leie in kaart. Op die manier worden belangrijke inzichten verworven over de lokale noden, behoeften, specifieke doelgroepen en het aanbod binnen zorg- en welzijn.

Deze verworven inzichten fungeren als **vertrekpunt om onze beleidskeuzes te maken en gedragen acties te ontwikkelen** die inspelen op de lokale behoeften en het aanbod van ELZ Schelde en Leie. Bovendien vormt deze analyse een belangrijk instrument om een betere afstemming binnen zorg- en welzijn te stimuleren en om later de evolutie in tijd op te volgen. Om populatiegerichte zorg- en welzijn in ELZ Schelde en Leie tot een succes te maken, is netwerkvorming essentieel en laat dit nu net één van de kernopdrachten van de Zorgraad zijn.

In 5.2.1 gaan we dieper in op de omgevingsanalyse als basis voor de inhoudelijke doelstellingen van ELZ SL 2024-2026.

5.1.2.3. Overleg met het netwerk

Niet alles is in data en cijfers te vatten.

Om een volledig beeld en zicht te krijgen op wat er leeft en welke noden en behoeften zich stellen, is het opportuun om deze **data aan te vullen met wat van bottom-up wordt gesignaleerd**.

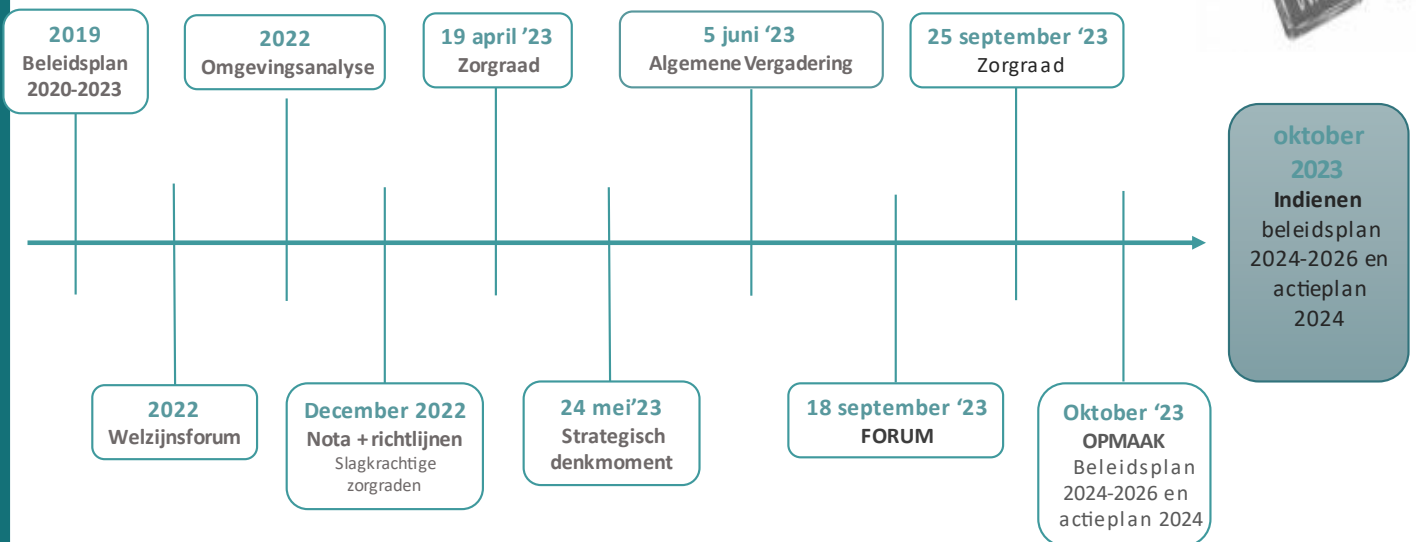
Onze **Zorgraad** heeft een belangrijke rol en opdracht om het **overleg met betrokken lokale actoren, stakeholders, veldwerkers mogelijk te maken**. We zien een grote meerwaarde in samenwerking in het verzamelen van data, input en knowhow. Samen staan we sterker en bereiken we veel meer.

Dankzij onze Zorgraad kunnen we deze **dialogo** realiseren. We rekenen op de vertegenwoordigers in onze Zorgraad om de achterban aan te spreken en warm te maken om effectief in interactie en in dialoog met elkaar te gaan.

Ter voorbereiding van dit beleidsplan 2024-2026 en het actieplan werd daarom nog sterker ingezet op deze open communicatie. Dit leverde zeer waardevolle inzichten, input en aandachtspunten en werd door alle deelnemers heel positief bevonden. Daarom willen we **ook in de toekomst via dergelijke fora de betrokkenheid van het netwerk, de lokale actoren én ook onze doelgroep blijven organiseren.**

In onderstaand schema wordt in grote lijnen onze **aanpak ter voorbereiding van dit beleidsplan in kaart gebracht.**

Tijlijn ontwerp beleidsplan '24-'26

Welzijnsforum

Ongeveer gelijklopend aan de opmaak van de omgevingsanalyse werd in 2022 een Welzijnsforum georganiseerd. **Initieel** werkte de ELZ **voornamelijk** rond 'zorg'. **Met het Welzijnsforum werd de aandacht nu ook meer gelegd op het aspect 'welzijn'**. Hierbij gingen we aan de slag met vragen zoals:

- *Wat zijn onze gelijklopende noden en wensen?*
- *Hoe ziet het ideale werkveld er uit?*
- *Hoe kunnen we (overkoepelend) samenwerken?*

De brainstorm resulteerde in een **SWOT-analyse**, die samen met de omgevingsanalyse een aanzet en vertrekpunt was voor een verdere analyse binnen ELZ Schelde en Leie. Volgende items nemen we mee in dit beleidsplan en actieplan:

- (S) Positieve ervaring met concrete acties en projecten
- (W) Nood aan meer ontmoeting, netwerking, afstemming en communicatie
- (O)→ Voorstel: Introductie van lokale buurtambassadeurs binnen de ELZ – één centraal aanspreekpunt (?)
- (T) Druk op de eerste lijn door tekort aan personeel en vrijwilligers binnen zorg en welzijn
- (T) Nieuwe tendensen en snelle verschuivingen binnen de populatie (uitdaging)

Het **Welzijnsforum** werd **positief ervaren** en willen we samen met ook een **Zorgforum** verder organiseren de komende jaren.

Strategisch denkmoment

De organisatie van het Strategisch Denkmoment (2023) met strategische denkers uit ons netwerk van zorg en welzijn had tot doel om te reflecteren over het huidige (2019-2023) en na te denken over het nieuwe beleidsplan (2024-2026).

Deze oefening resulteerde in een **bevestiging van de missie** van de Zorgraad ELZ Schelde en Leie en een **nuancering** van de **visie** (zie 3. Missie en Visie).

Forum

ELZ Schelde en Leie ervaart de meerwaarde om de dialoog met het netwerk ruimer te organiseren dan enkel met de Zorgraadleden. Daarom organiseerde de ELZ Schelde en Leie een **breed forum van welzijns- en zorgmedewerkers** (2023) om samen **na te denken over de strategische, operationele doelstellingen en acties 2024-2026** voor onze eerstelijnszone en deze ook te concretiseren.

Ideeën en voorstellen van lokale en regionale actoren hebben immers meer kans tot slagen als ze voortkomen uit ervaring, reëel onderkende noden en behoeften en breed gedragen zijn.

ELZ Schelde en Leie is trots dat de inhoudelijke doelstellingen en acties zoals ze in dit beleidsplan zijn opgenomen een zo goed als 100% weergave zijn van de uitkomst op dit Forum:

‘**Samen sterk in verbinding**’ vat mooi samen waar we de focus in onze eerstelijnszone willen leggen:

- Een **sterke en goed georganiseerde** werking van de **vzw**
- **Verbinding en versterking** van de **nulde lijn, de eerste en tweede lijn**
- **Detectie en definiëring van de PZON**: buurtambassadeurs, sterkere positie PZON in Zorgraad
- Nood aan informatie, **ontmoeting en kennisdeling**: burgerplatform, ontmoetings- en netwerkmomenten, ...

5.1.2.4. Afstemming organisatie en aanbod zorg en ondersteuning op zorg- en ondersteuningsvragen

Willen we het aanbod en de vraag in onze eerstelijnszone écht in kaart brengen en op elkaar afstemmen dan zullen we ook hier nog meer moeten **samenwerken en uitwisselen**. De ontwikkeling van onze Zorgraad naar een **open organisatienetwerk** (zowel bestuurlijk als inhoudelijk) **biedt ons opportuniteiten** om met nieuwe gedeelde gegevens en inzichten ons beleid nog meer af te stemmen op de context in onze eerstelijnszone.

Doelgerichte aanpak:

Maar het vraagt ook een **andere aanpak**. ELZ Schelde en Leie kiest resoluut voor **doelgerichte zorg en ondersteuning** met het oog op een optimale **afstemming** van de organisatie van kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning op de zorg- en ondersteuningsvragen. Ons uitgangspunt hierbij is 'empowerment' van de PZON.

Hoe willen we dit doen?

- **Interdisciplinair** samenwerken binnen zorg en welzijn bevorderen
- Streven naar **transdisciplinaire** samenwerking waarbij we sector- en discipline-overschrijdend trachten te denken en werken
- Kenbaar en begrijpelijk maken van het **begrip doelgerichte zorg** bij nulde, eerste en tweede lijn en PZON door vb. faciliteren, informeren en/of initiëren van **opleiding, bijscholing, sensibilisering, ...**

Onze netwerkpartners gaven tevens aan nog onvoldoende te weten **wie onze 'personen met de hoogste zorg- en welzijnsnood'** zijn. Een bijkomende uitdaging dient zich aan om niet enkel de 'nood', maar ook de 'persoon' te **detecteren, te definiëren en te leren kennen**.

Dit alles vraagt een open communicatielijn in beide richtingen met en tussen ons netwerk en onze doelgroep.

5.1.2.5. Afstemming met de PZON

De Vlaamse regering benadrukt het grote belang van de bijdrage van de **cluster PZON** aan de werking van de Zorgraad. De **stem en betrokkenheid voor wie we dit realiseren** maakt een belangrijk deel uit van onze aanpak en werking. De input en bestuursparticipatie van de PZON wordt uitgebreid en is primordiaal om onze missie, visie en doelstellingen te volbrengen.

ELZ Schelde en Leie kijkt uit naar het traject dat vanuit de Vlaamse regering en VIVEL wordt aangeboden om samen met relevante partners acties hierrond te ondernemen.

Ondertussen gaan we zelf aan de slag.

- **Bestuurlijk:**
  - o Werken naar een sterkere organisatiestructuur waar engagementen en rollen in de verschillende clusters, structuren duidelijk gesteld worden
  - o Onderzoek naar een sterke en/of grotere vertegenwoordiging in onze Zorgraad van de PZON
- **Inhoudelijk:**
  - o Doelgerichte aanpak (zie 5.1.2.4)
  - o Inzetten van buurtambassadeurs (signalen opvangen)
  - o Organiseren van een Burgerplatform: we stellen een forum ter beschikking voor de van de PZON of zijn/haar vertegenwoordiger en tonen zo dat hun bijdrage er effectief toe doet.
  - o Organiseren van een welzijnsforum en een zorgforum voor nulde, eerste en tweede lijn (ev. met ruimte voor casuïstiek)

Onze **partners** hierin zijn: lokale besturen, vertegenwoordigers van diverse welzijns- en zorgorganisaties, mantelzorgers, vrijwilligers, buurtambassadeurs, etc. . We zoeken naar methodieken die ons helpen hier op een efficiënte en effectieve manier mee aan de slag te gaan.

5.1.2.6. Aansluiting Vlaamse beleidsthema's

Eerstelijnszone Schelde en Leie werkt samen met het **Lokaal Gezondheidsoverleg Gezond + vzw** om aansluiting te vinden bij de **Vlaamse gezondheids- en welzijnsdoelstellingen en beleidsthema's**.

De bedoeling is om in samenwerking met de betrokken welzijns- en zorgactoren uit onze Zorgraad en eerstelijnszone **bestaande thema's en projecten te continueren** (vb. Valpreventie) én ook **nieuwe projecten te ondersteunen** (vb. Mondgezondheid, ZOROO, Vroegtijdige Zorgplanning) zolang dit relevant is in onze eerstelijnszone. Onderstaande is een greep uit de projecten en thema's die vanuit de ELZ worden ondersteund, gefaciliteerd en/of gecoördineerd:

(Najaars)vaccinatie

De Zorgraad staat in voor het faciliteren van de vaccinatie binnen haar organisatienetwerk. Dit doen we door gericht te communiceren, te informeren en af te stemmen met en tussen de zorgaanbieders.

Valpreventie

ELZ Schelde en Leie werkt het pilootproject BE-EMPOWERed van KU Leuven i.s.m. het Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen (EVV) verder uit.

- BE-EMPOWERed heeft als doel om valpreventie interventies te implementeren en te evalueren in de thuissetting.
- Het BE-EMPOWERed programma bestaat uit [1] een groepsprogramma voor oudere personen 'Bewust krachtig (be)staan', [2] workshops voor zorgverleners en [3] een implementatieplan voor de eerstelijnszones.
- De inhoud van het programma werd door het EVV samen met onze ELZ Schelde en Leie ontwikkeld en bij een stakeholdersgroep afgetoetst.

Bewegen Op verwijzing

In het kader van Gezonder Leven neemt ELZ Schelde en Leie samen met Logo Gezond+ verder de trekkersrol op in het BOV-project:

- organisatie van de stuurgroep (verslag, uitnodigingen,..)
- opvolging financieel beheer en het jaarverslag
- regionaal aanspreekpunt

Eerstelijnspsychologische hulp (ELP):

We volgen mee de uitrol van de conventie eerstelijnspsychologische zorg in onze eerstelijnszone op en werken hier actief aan mee.

- Bekendmaken vindplaatsen via Sociale Kaart en andere kanalen
- Aanbod binnen de ELP communiceren
- I.s.m. de partners binnen de geestelijke gezondheidszorg en de conventie verder inzetten op het verzamelen van voldoende data en andere gegevens om concreet mee aan de slag te gaan.
- We schrijven vanaf 2024 in op de tool Kzitermee om de toegang tot hulp en zorg te faciliteren en mee te ondersteunen.

Kom Op tegen Kanker

- ELZ faciliteert en ondersteunt de informatie – en ontmoetingsinitiatieven i.k.v. Kom Op Tegen Kanker.
- ELZ sensibiliseert en informeert o.b.v. cijfergegevens (screening en patiëntenpopulatie).

Buurtgericht werken

We willen de kansen voor iedereen tot zorg en een optimaal welzijn verhogen.

- I.s.m. lokale besturen zet ELZ Schelde en Leie in op toegankelijk te maken van steun en zorg voor sociaal geïsoleerde senioren via doorverwijskaartjes.
- De volgende beleidsperiode 2024-2026 gaat ELZ SL samen met de partners de focus verleggen naar meer 'outreaching werken' en de mogelijkheid onderzoeken om te werken met buurtambassadeurs.
- ELZ SL legt hierbij de link o.a. naar 'Gezonde Buurt' en 'Zorgzame buurten'

Mondgezondheid

Als ELZ helpen we mee het project rond Mondgezondheid bij de lokale besturen uit te rollen:

- Afstemming met Logo Gezond+ rond samenwerking met tandartsen en mondzorgcoaches.
- Ondersteunen van communicatie naar tandartsen en eerstelijnsactoren.

Palliatieve zorg

ELZ SL streeft naar een **doelgerichte aanpak** t.a.v. de PZON. We willen hiertoe onze zorgverstrekkers uit de eerste lijn opleiden en sensibiliseren. Door in te zetten op vb. **Vroegtijdige Zorgplanning** -voor alle leeftijden- maken we dit concreet en maken we de brug naar de palliatieve zorg. We volgen stapsgewijs de aanbevelingen zoals omschreven in de nota "rol zorgraden in palliatieve zorg" van het Agentschap Zorg & Gezondheid en nemen dit op in onze inhoudelijke doelstellingen van 2024-2026.

5.1.3. Strategische doelstellingen i.v.m. Governance.

Strategische doelstelling 1: ELZ SL past de principes van goed bestuur toe	
Operationele doelstelling 1.1	Een “code voor goed bestuur” wordt uitgewerkt (2024)
Acties	1.1.1. Analyse van onze werking aan de hand van tools en methodieken met ondersteuning van VIVEL 1.1.2. Installeren van een procedure klachtenafhandeling 1.1.3. Duidelijke afspraken over rollen en opdrachten, deontologische code
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> - Competentie- en/of delegatiematrix is opgemaakt (1.1.1, 1.1.3) - Procedure klachtenafhandeling is uitgeschreven (1.1.2) - Deontologische code is opgemaakt (1.1.3) - Intern reglement is opgemaakt -nog geen duidelijkheid om apart reglement op te maken (1.1.3)
Operationele doelstelling 1.2	De samenwerking en afstemming inzake (sociale) beleidsplanning – en opvolging met de lokale besturen wordt vastgelegd (2004)
Acties	1.2.1. Clusteroverleg met lokale besturen inzake beleidsplanning (her)opstarten 1.2.2. Werkgroep Beleidsplanning opstarten om afspraken rond gegevensuitwisseling en afstemming mogelijk te maken
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> - Clusteroverleg lokale besturen is doorgegaan (1.2.1) - Thematische werkgroep beleidsplanning (nog te bevestigen) (1.2.1) - Er is consensus over afstemming, timing en voorbereiding opmaak (lokaal) sociaal beleidsplannen (aanzet afsprakenkader) (1.2.1, 1.2.2)
Strategische doelstelling 2: ELZ SL organiseert zich als een open organisatienetwerk waar plaats is voor alle eerstelijnszorgaanbieders inclusief de voorzieningen gesubsidieerd door het VAPH en het Agentschap Opgroeien en een sterkere integratie en positie van de PZON	
Operationele doelstelling 2.1	VAPH en Agentschap Opgroeien maken deel uit van de Zorgraad ELZ Schelde en Leie (2024)
Acties	2.1.1. Kennismaking- en deling met de sectoren VAPH en Opgroeien 2.1.2. Formaliseren van de integratie van vertegenwoordiging VAPH en Opgroeien
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> - Diverse contactmomenten met VAPH en Opgroeien zijn georganiseerd (2.1.1)

	<ul style="list-style-type: none"> - Vertegenwoordiging VAPH en Opgroeien is afgetoetst via 'mapping' (2.1.1) - VAPH en Opgroeien maken effectief deel uit van de cluster Welzijn (2.1.2) - Statuten worden aangepast volgens de nieuwe organisatiestructuur en leden (2.1.2) -
Operationele doelstelling 2.2	De Zorgraad realiseert een sterkere integratie van de PZON in haar werking (2024)
Acties	<p>2.2.1. Stimuleren van sterke en representatieve vertegenwoordiging van de PZON in de Zorgraad</p> <p>2.2.2. Opzetten van een PZON-platform waar uitwisseling en informatie in een open dialoog mogelijk is</p>
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> - Organisatiemodel met structurele inbedding van de PZON (2.2.1) - Clustervergadering van de PZON wordt georganiseerd (2.2.2) - Minstens één Burgerplatform is doorgegaan (2.2.2) - Feedback van de PZON over participatie en inspraak in de Zorgraad (via vb. bevraging of evaluatie, tevredenheidsmeting, ...) (2.1.2, 2.2.2)

5.2. Werking van de Zorgraad: inhoudelijk

5.2.1. De omgevingsanalyse als basis

Zoals gesteld heeft de opmaak van de omgevingsanalyse in 2022 ons **waardevolle inzichten gegeven over de lokale noden, behoeften, specifieke doelgroepen en het bestaande aanbod** binnen zorg en welzijn. We zien het bovendien ook als een instrument om een betere **afstemming** binnen zorg en welzijn te stimuleren en op te volgen. Wat volgt is een **samenvatting** van de meest **relevante inzichten**, de belangrijkste **issues** en meest **kwetsbare doelgroepen** die voortkomen **uit de omgevingsanalyse van ELZ Schelde en Leie van 2022**.

Demografie

- ELZ Schelde en Leie telt ca. 90 940 inwoners en kenmerkt zich door een positieve totale aangroei van inwoners, dit zowel door geboorte als migratie. In vergelijking met het Vlaams Gewest heeft de ELZ Schelde en Leie een kleiner aandeel **jongeren (18,9%)**, een ongeveer even groot aandeel bevolking op **beroepsactieve leeftijd (59,7%)** en een groter aandeel **ouderen (21,4%)**. Dit weerspiegelt zich verhoudingsgewijs in een lagere groene druk, een hogere grijze druk en familiale zorgindex ten opzichte van het Vlaams Gewest.
- **De huidige projecten in ELZ Schelde en Leie leggen een focus op ouderen en zorg**. Deze cijfers illustreren het belang van het **blijvend faciliteren van ondersteunende acties** die gericht zijn

naar ouderen en hun omgeving. Ondanks het feit dat jongeren een minder grote populatie kennen in ELZ Schelde en Leie (itt het Vlaams Gewest), verdient deze groep ook blijvende aandacht.

➔ *ELZ SL stapt met dit beleidsplan af van de doelgroepenbepaling op basis van leeftijd. We richten ons nu op de persoon met de hoogste gekende en ongekende zorg- en welzijnsnood.*

- **Migranten** behoren tot een minderheidsgroep in ELZ Schelde en Leie, maar het is weliswaar een groeiende groep. Zo zijn er in ELZ Schelde en Leie een kleiner aandeel (**4,6%**) **inwoners met een andere dan de Belgische nationaliteit en een kleiner aandeel (10,5%) inwoners met een niet-Belgische herkomst**. Daarnaast is er, zoals aangegeven, een duidelijke stijging merkbaar in de evolutie van het aantal inwoners met een niet-Belgische huidige nationaliteit en geboortenationaliteit. De groep van inwoners met een vreemde niet-EU herkomst met een leefloon/financiële hulp is licht hoger ten opzichte van het gemiddelde van het Vlaams Gewest, in tegenstelling tov de andere herkomstgroepen. Deze kwetsbare groep vereist om bovenstaande redenen een preventieve aanpak om groeiende zorg- en welzijnsproblemen te vermijden.

➔ *Omdat deze groep een specifieke focus en aanpak vraagt, willen we dit samen en in afstemming met de lokale besturen ontwikkelen. Dit wordt meegenomen in de volgende beleidsplanning.*

- Het meest courante **huishoudenstype** in ELZ Schelde en Leie is het **meerpersoonshuishouden** zonder minderjarige kinderen (45,4%). Daarnaast zijn het aantal alleenwonenden en eenoudergezinnen ook lager dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest. De **alleenstaande 75-plussers** zijn procentueel gezien minder omvangrijk dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest. Het **belang aan omkadering** van deze doelgroep werd daarentegen herhaaldelijk aangehaald tijdens de reflectiemomenten, mede gebaseerd op bovenstaande demografische evoluties.

➔ *Hoewel we ons niet verder op specifieke leeftijdsgroepen focussen, zetten we wel verder in op de senioren voor specifieke projecten. Voor andere acties gaan we uit van het proportioneel universalisme.*

Gezondheid

- De belichting van de **gezondheidstoestand** in ELZ Schelde en Leie resulteerde in een aantal interessante inzichten. Het aandeel van personen met een **chronische aandoening (10,9%)** is gemiddeld ongeveer even hoog als in het Vlaams Gewest. Daartegenover staat dat de 65-plussers met en zware **zorgbehoefte (12,7%)** in ELZ Schelde en Leie minder hoog is ten opzichte van het Vlaams Gewest. Verder profileert ELZ Schelde en Leie zich op het vlak van preventie als een actieve en bewuste ELZ. Een mogelijke reden voor bovenstaande vaststellingen is dat **ELZ Schelde en Leie** zich kenmerkt door inwoners met een **gemiddelde hoger inkomen en een betere socio-economische status**. Daarnaast wordt er in 2035 een opmerkelijke stijging van 50% van het aantal personen met **dementie** voorspeld in ELZ Schelde en Leie, tov 2018.

➔ *ELZ Schelde en Leie is zich bewust dat nog een groot deel van de PZON onder de radar blijft. Daarom willen we de komende jaren inzetten op **detectie en definiëring** van de gekende en ongekende personen met de hoogste (on)gekende zorg- en welzijnsnood.*

➔ *Dementie blijft voor ELZ SL een belangrijk thema dat we ook de komende jaren niet loslaten. Samen met lokale actoren werkten we een Dementiekompass uit waarmee we verder aan*

de slag gaan. Gericht informeren, ondersteuning van mantelzorgers, kennisdeling, doelgerichte zorg en versterken van de eerste lijn zullen ook toegepast worden op dit thema.

- Op dit moment zijn er te weinig indicatoren om een duidelijk beeld van de **geestelijke gezondheidstoestand** in ELZ Schelde en Leie te krijgen. Enerzijds wordt in ELZ Schelde en Leie een beter geluksgevoel gerapporteerd ten opzichte van Vlaamse gemiddelde. Anderzijds worden er meer suïcidepogingen gerapporteerd op de spoedgevallendienst in AZ Sint-Vincentius Deinze ten opzichte van het Vlaams gemiddelde en AZ Maria Middelaars (Gent). Er wordt een algemene bezorgdheid geuit over jongeren en het mentaal welzijn, o.a. in het kader van de Covid-19 crisis, maar ook hier ontbreken recente data.
  - ➔ *ELZ Schelde en Leie gaat enerzijds op zoek naar relevante **data** die acties gericht kunnen sturen. Anderzijds vinden we het belangrijk om onze **ondersteuning** te bieden aan de verdere **bekendmaking, toegankelijker en bereikbaarder** maken van de geconventioneerde **psychologische hulp** in onze eerstelijnszone.*
- **Mantelzorgers** hebben met de verhoogde grijze druk en andere omgevingsfactoren een belangrijke toekomstige taak binnen zorg en welzijn. Het aantal potentiële mantelzorgers verschilt sterk van het aantal effectieve mantelzorgers in ELZ Schelde en Leie. Een **overzicht krijgen van het aantal effectieve mantelzorgers** is echter geen evidente opdracht. Daarnaast werd tijdens het welzijnsforum een **algemeen tekort aan personeel en vrijwilligers in de zorg- en welzijnssector in ELZ Schelde en Leie aangehaald**. Verder is de realisatiegraad in de WZC en DVC in ELZ Schelde en Leie lager in vergelijking met het Vlaams Gewest. Verder worden er ook meer uren gezinszorg per jaar gepresteerd in ELZ Schelde en Leie t.o.v. het Vlaams Gewest, dit zowel bij de 65-plussers als bij de 80-plussers. Dit beeld past bij de huidige demografische kenmerken van ELZ Schelde en Leie. Het inzetten op **omkadering van mantelzorgers en buurthulp** zal een belangrijke uitdaging worden de komende jaren. In het bijzonder met het tekort aan opvang voor ouderen en de toenemende druk op eerste lijn in het achterhoofd.
  - ➔ *Het belang van **buurthulp, buurtambassadeurs**, ... wordt door alle partners en leden van de Zorghraad erkend. Het is dan ook één van de doelstellingen en acties die we wensen te realiseren de komende jaren.*

Netwerking

- **Een waardevolle sterkte van ELZ Schelde en Leie is dat er een merkbaar gezonde dosis bereidheid en engagement aanwezig is om samen te werken en elkaar te leren kennen.** Daaraan gekoppeld is een belangrijke uitdaging het verkrijgen van een actueel **overzicht van alle zorg- en welzijnsorganisaties of initiatieven in de ELZ.**
- Dergelijk overzicht biedt de basis voor een efficiënte samenwerking en gerichte doorverwijzing. Goede kringwerking en de vernieuwde **sociale kaart** kunnen een belangrijke hulp bieden bij de uitdaging om dit overzicht actueel te houden. Helaas hebben slechts vier van de elf beroepsgroepen een actieve kringwerking, recent toonden vier andere beroepsgroepen de intentie om kringwerking op te starten.
  - ➔ *Onze partners geven expliciet aan elkaar nog onvoldoende te kennen. Een netwerk 'werkt' pas als we weten wie we kunnen aanspreken en voor welke vragen. Dan is échte verbinding*

mogelijk. **Acties rond overleg en communicatie** vinden we dan ook terug bij de uitvoering van diverse strategische doelstellingen.

Samengevat

- **Samengevat** sprongen bij de omgevingsanalyse enkele **doelgroepen/issues** eruit: **oudere inwoners en omkadering (o.a. mantelzorgers), jongeren en mentaal welzijn**, intrafamiliaal geweld en migratie. We blijven dan ook verder inzetten op de huidige (lopende) projecten in Zorgraad ELZ Schelde en Leie die zich voornamelijk richten naar de doelgroep van ouderen in de thuissetting, maar verliezen de andere doelgroepen niet uit het oog.
  - ➔ **Omkadering en ondersteuning van mantelzorgers en buurthulp zijn -met de toenemende druk op eerste lijn in het achterhoofd- enkele prioritaire thema's waar we in dit beleidsplan mee aan de slag willen gaan.** Op lange termijn is het opportuun om een nieuwe omgevingsanalyse op te maken waarbij we streven naar efficiëntie van de beschikbare data en de gedeelde data.

5.2.2. Inhoudelijke Strategische doelstellingen

Strategische doelstelling 3: ELZ Schelde-Leie geeft bijzondere aandacht aan de nulde lijn met het oog op detectie en een vraag- en doelgerichte aanpak t.a.v. de (on)gekende personen met hoogste (on)gekende zorg- en/of welzijnsnood	
Operationele Doelstelling 3.1.	ELZ SL zet in op het in kaart brengen van de nulde lijn.
Actie	3.1.1 Een werkgroep met vertegenwoordigers en/of stakeholders van de nulde lijn wordt samengesteld. 3.1.2 ELZ SL ondersteunt de initiatieven binnen het mantelzorgplan om het mentaal welzijn en weerbaarheid van de mantelzorger te verhogen
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een overzicht/inventaris van de nulde lijn in onze eerstelijnszone (3.1.1) - Er is een werkgroep nulde lijn samengesteld (3.1.1) - ELZ ondersteunt het ontsluiten van relevante informatie voor mantelzorgers (3.1.2) - Mantelzorgers in ELZ SL vinden de weg naar psychosociale begeleiding (3.1.2) - De sociale kaart is geactualiseerd en uitgebreid met nulde lijn (2025-2026)
Operationele doelstelling 3.2.	Doelgerichte zorg implementeren in de werking van de eerste lijn (2024)
Acties	3.2.1 Sensibiliseren over doelgerichte zorg over de lijnen heen 3.2.2. In het kader van palliatieve zorg sensibiliseert ELZ SL over Vroegtijdige Zorgplanning (VZP) voor alle leeftijden (2024)

Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteuning door VIVEL is aangevraagd (3.2.1) - In samenwerking met het palliatief netwerk worden acties en sensibilisatie over doelgerichte zorg gefaciliteerd (3.2.1), 3.2.2) - Stappenplan over doelgerichte zorg is opgesteld (interzonaal met goedkeuring van dossier bij Koning Boudewijnstichting of door ELZ Schelde en Leie zelf) (3.2.1) - Er zijn in WZC meer vroegtijdige zorgplanningen ingevuld tov voorbije jaren (3.2.2) - Verschillende doelgroepen kennen en/of hebben ervaringen met vroegtijdige zorgplanning (2025-2026) (3.2.2)
Operationele Doelstelling 3.3.	ELZ SL zet in op definiëring en detectie van de gekende en ongekende PZON (2024)
Acties	<p>3.3.1 ELZ faciliteert en ondersteunt de werkgroep Buurthulp bij het uitwerken van een stappenplan rond Buurtambassadeurs (2024)</p> <p>3.3.2 ELZ SL sensibiliseert en informeert over vormingsaanbod buurtgericht werken (2024)</p>
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> - De werkgroep Buurthulp maakt een stappenplan op (profiel en opleiding buurtambassadeurs, buurtanalyse, detectie en definiëring PZON) (3.3.1) - Er is een profiel buurtambassadeur gedefinieerd (3.3.1, 3.3.2) - Er wordt vanuit ELZ SL vorming over buurtgericht werken/zorgzame buurten gestimuleerd en bekend gemaakt. (3.3.2) - Inzet van buurtambassadeurs is afgestemd met de (beleidsplannen) van de lokale besturen. (1.2.2, 3.3.2) - We leren de PZON en nulde lijn detecteren en definiëren door een buurtanalyse te initiëren (3.3.1)

Strategische doelstelling 4: ELZ Schelde-Leie zet in op een betere verbinding en samenwerking tussen de nulde lijn, eerste lijn en tweede lijn met het oog op een optimale geïntegreerde zorg en welzijn

Operationele doelstelling 4.1	De leden van de nulde, eerste en tweede lijn werken samen rond thema's die de PZON aanbelangen
Acties	<p>4.1.1. ELZ faciliteert thematische overleg tussen nulde, eerste en tweede lijn met uitwisseling van good practices en knelpunten</p> <p>4.1.2. ELZ initieert onderzoek naar de meerwaarde van een centraal meldpunt voor de nulde lijn</p>
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> - Een jaarlijks thematische bijeenkomst met deelname van vertegenwoordiging nulde lijn, eerste lijn en tweede lijn heeft plaats gevonden (4.1.1) - Er zijn afspraken en/of er is samenwerking tussen nulde, eerste en tweede lijn geformuleerd over thema's die de PZON aanbelangen (4.1.1) - Een onderzoek naar meldpunt is uitgevoerd (4.1.2)
Operationele doelstelling 4.2.	De verbinding tussen de eerste en tweede lijn is geoptimaliseerd
Acties	<p>4.2.1. ELZ SL ondersteunt de versterking van een naadloze en transmurale zorg via een goede opname- en ontslagvoorbereiding (ZOROO)</p> <p>4.2.2. Sociale kaart wordt gebruiksvriendelijker en meer bekend gemaakt (niveau 2)</p>
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> - Een samenwerkingsovereenkomst transmurale zorg in ELZ SL is opgemaakt (4.2.1) - Er is een werkgroep ZOROO (4.2.1) - Kennisdeling tussen eerste en tweede lijn wordt jaarlijks georganiseerd (online (webinar) of offline) (4.2.2) - De Sociale Kaart wordt regelmatig geraadpleegd (4.2.2)

Strategische doelstelling 5: ELZ Schelde-Leie zet zich verder in op de versterking en integratie van de eerste lijn

Operationele doelstelling 5.1	Professionals van de eerste lijn kennen elkaars expertise en aanbod
Acties	<p>5.1.1. ELZ faciliteert de organisatie van laagdrempelige structurele ontmoetings- en uitwisselingmomenten met eerstelijnsactoren</p> <p>5.1.2. Opstarten van gestructureerd overleg tussen eerstelijnsactoren in welzijn en in zorg</p> <p>5.1.3. ELZ SL stimuleert en faciliteert gebruik van de Sociale Kaart in onze zone</p> <p>5.1.4. (interne) Opleidingen voor professionelen in de eerste lijn worden gedeeld en opengesteld voor externe professionals</p>
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> - Er worden ontmoetingsmomenten voor de eerste lijn georganiseerd in verschillende gemeenten van de ELZ SL ('Meet & (Gr)eat') (5.1.1) - Organisatie van een Welzijnsforum (5.1.2) - Organisatie van een Zorgforum (5.1.2) - De Sociale kaart in de eerste lijn is uitgebreid (kwantitatief en kwalitatief) (5.1.3) - Overzicht van opleidingen voor zorg- en welzijnsactoren in de eerste lijn worden gecommuniceerd (5.1.4)
Operationele doelstelling 5.2	ELZ ondersteunt de nulde en de eerste lijn door het aanbod rond geestelijke gezondheid laagdrempeliger te maken (2024)
Acties	<p>5.2.1. ELZ gaat aan de slag met de doorverwijstool 'Kzitermee' (2024)</p> <p>5.2.2. ELZ zet actief in op informeren en communiceren over het aanbod geconventioneerde psychologische hulp o.a. aan mantelzorgers</p>
Indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> - Lancering van de tool 'Kzitermee' (5.2.1) - Evaluatie na 1 jaar van de tool Kzitermee (5.2.1) - De in kaart gebrachte vindplaatsen binnen ELZ SL zijn gecommuniceerd (5.2.2) - Er is zicht op het profiel van de gebruikers van het aanbod psychologische hulp binnen de conventie) (5.2.2)